

ÜLKE HİZMETİNDE 54 YIL

Abdullah ASLAN

Hesap Uzmanları Kurulu Başkanı

Cumhuriyetin sosyal ve ekonomik yaşamındaki gelişmeler sonucu, Devletin artan finansman ihtiyacını karşılayacak modern bir vergi sistemine gereksinim giderek artmıştı. 1940'lı yıllarda, dönemin hükümetince, işletmeleri vergileyen beyan esasına dayalı Gelir ve Kurumlar Vergisi Kanunları ile Vergi Usul Kanununun hazırlık çalışmaları Maliye Bakanlığında yürütülürken, kanunların yürürlüğe konulmasından önce, bu yeni vergi düzenini kurmak, işler hale getirmek, halka benimsetmek ve denetlemek üzere güçlü uzman bir kadroyu oluşturma gereği doğmuştu.

Bu tespit ve değerlendirmeler, Hesap Uzmanları Kurulu'nun doğuşuna neden olmuştur. Sanayi ve ticaret aleminin özellikleri ile modern vergi denetim tekniklerini bilen, mali otoriteyi tam bir tarafsızlık ve dürüstlikle temsil edecek batıdaki örneklerine uygun bir denetim teşkilatının kurulmasına karar verilmesi üzerine, 4709 sayılı özel bir yasa ile 29.05.1945 tarihinde Hesap Uzmanları Kurulu kurulmuştur. Kuruluş Kanununun gerekçesi ile Kanunun müzakerelerine ilişkin T.B.M.M. tutanakları incelendiğinde değinilen gerçek, tüm açıklığıyla görülür. Bu vesileyle kurulumuzun kurulmasını düşünen ve gerçekleştiren dönemin Maliye Bakanı ve yetkilileri Sayın **Nurullah Esat Sümer, Şevket Adalan, Ferit Melen, Mehmet İzmen ve Ali Alaybek**'i saygıyla şükranla, rahmetle anıyoruz.

Kariyer ve liyakat sistemine önem veren Bakanlığımızda Hesap Uzmanları Kurulu, üç aşamalı yarışma sınavıyla özenle seçilen elemanlarını, üç yıl süreyle yüksek lisans düzeyindeki teorik ve uygulamalı meslek içi eğitim sonucu verdiği sağlam moral değerler ve üst düzeyde mesleki ve teknik bilgilerle, kuruluş kanunuyla kendilerine verilen görevleri kuruluşundan bugüne yerine getirmenin onurunu taşımaktadır.

Kamu maliyesinin temel sorunu "**Vergi**" konusu ile uğraşan Hesap Uzmanları Kurulu bu alanda verdiği uğraşlar sonucu edindiği bilgi birikimi ve deneyimiyle Kamunun ayrıcalıklı bir denetim, araştırma ve danışma kurumu kimliğine kavuşmuştur. Bu farklı konumu nedeniyle, ülkemizde, vergi hukuku, vergi yönetimi, denetim ve inceleme konularındaki gelişmelere öncülük etmekte, vergi sistem ve tekniği, muhasebe, mali tablolar ve işletme denetimiyle ilgili kuramsal yapıların geliştirilmesi, uygulama kalitesinin artırılması ve bilgi düzeyinin yükseltilmesi amacıyla mensuplarının bu alanda yaptığı bilimsel çalışmaları sorumluluğunun ve görev bilincinin gereği olarak kamunun hizmetine sunmaktadır.

Hesap Uzmanları, görevleri gereği yaptıkları incelemeler ile katıldıkları yurt-içi-yurtdışı eğitim ve araştırma programlarında dünyadaki ekonomik ve mali gelişmeleri yakından izlemek suretiyle niteliklerini geliştirmede farklı bir gayret içinde olmuşlardır. Yetişen bu nitelikli elemanlar, kamuda ve özel sektör kuruluşlarında görev üstlenmişlerdir. Bu yönü ile de Hesap Uzmanları Kurulu, kurum ve kuruluşların yönetim kademelerine mali yönetici yetiştiren temel kurumlardan birisi olarak kamuda saygın bir yer edinmiştir.

Hepimiz değerlendiririz ki, Ülkemiz, yüksek enflasyon nedeniyle sıkıntı çeken dünyadaki az sayıdaki ülkeden birisidir. Kamu maliyesindeki kronik zayıflık, yetersiz sağlık ve eğitim harcamalarına yol açmakta, yüksek enflasyona ve gelir aktarımına neden olan mali politikalarda ısrar, gelir dağılımında adaletsizliği ve sosyal gerilimi artırmaktadır. Deneyimler, güçlü bir kamu maliyesiyle enflasyon sorununu çözen ülkelerin tüm ekonomik ve sosyal sorunlarını aştığını göstermektedir. Ülkemiz kamu maliyesinin sorunu, kronik zayıflık ve kamu finansmanında büyüyen çözümsüzlüğün

nedeni “gelir” politikaları ve uygulamalarındaki noksanlık ve yanlışlıklardır. Bu sorunun çözümü için kuruluşundan bu yana görev üstlenmiş Kurul ve O’nun mensupları, ülkenin bu önemli sorunu konusunda çağdaş yönelişler doğrultusunda çalışmalar yapmak, düşünce üretmek ve öneri geliştirmek zorundadır. Bu açıdan Türk vergi sistemi, vergi yönetim ve denetim sistemi yeniden sorgulanmalıdır. Mevcut sistem, ekonomik ve sosyal yapıya uygunluk, üretim ve ihracatı artırmaya etkisi, adaletli ve etkin vergileme, vergi yükünün adil dağılımı ve optimal vergi hasılatını sağlama yönleriyle yeniden irdelenmelidir. Devletimizde mevcut dar kadroculuk anlayışı sonucu, ihtisasları salt “vergi” olan Hesap Uzmanlarının hizmetlerinden Kamu yönetiminde yararlanmak istemeyen bir anlayışa rağmen, ülkemiz ve milletimizin beklediği bu hizmet verilmeli ve Türkiyemiz için en ideal vergi sistemini oluşturmaya yönelik irdelene çalışmaları yapılmalıdır. İnanıyorum ki, bu görev de yapılacaktır.

Kurul ve O’nun değerli mensuplarına Millet hizmetinde nice yıllar diler, tüm mensuplarımızı saygıyla selamlarım.

1 Bu yazının kaleme alındığı sırada Arjantin’in bir mali krizle karşı karşıya olduğu tartışmaları başlamış ve Soros’un açıklamaları Latin Amerika için bu anlamda gündemi oluşturmuştur.

2 Bunlar kısaca; (1) ülkelerin ve bankaların kısa vadeli yükümlülüklerinin likit kaynaklara/rezervlere göre çok yüksek düzeyde olması, (2) bu gelişmeyle birlikte kısa vadeli ve dolara endekli dış borç oranının dönem içinde yükselmesi, (3) bankacılık sisteminde dönüşü olmayan krediler yüzünden başlayan iflaslar, (4) finans piyasalarının reel sektörden kopması, buna dünya ihracat düzeyindeki değişme ile döviz ticareti arasındaki ilişkinin 1990’dan sonra ortadan kalkması iyi bir örnek olarak gösterilebilir, ve (5) piyasalarda yeterli açıklığın şeffaflığın olmaması.

3 Bunun iyi örneklerden bir tanesi Yeni Zelanda’dır, 80’li yılların sonu ve 90’lı yılların başında kamu mali yönetiminde ciddi bir reform sürecini tamamlayan bu ülkede kamu kaynaklarının kullanımı ile ilgili karar alma sisteminin en önemli safhalarından bir tanesi olan stratejik safhanın temel dokümanlarından olan "1998 Aralık Ekonomik ve Mali Güncelleştirme Raporu" nun Riskler ve Senaryolar başlığı altında bu konu ele alınmış ve ekonomik model alternatifli olarak bu risklere göre yeniden şekillendirilmiştir.

4 Bu konuda, Aysoy, C.-Yılmaz, H.Hakan, "Reliability of the National Account Data in the World Bank, The World Bank Seminar Paper, November 1998, Washington" adlı çalışmaya bakılabilir, çalışmadaki temel sonuçlardan bir tanesi gelişmekte olan bazı ülkelerin ekonomik göstergelerinde sonradan ciddi oranlarda revizyonlar yapıldığıdır.

5 1998 yılında Columbia Üniversitesinde (New York CityUSA) yapılan bir araştırmada;

Endonezyada bankacılık sektörü ile ilgili olarak kriz öncesi son üç yıl ne yazılmış ne tartışılmış diye dünyada ekonomi literatüründe yer alan dergilerin ve gazetelerin hemen hemen hepsini kapsayan bir tarama yapılmış ve sadece bir makale bulunmuştur. Bilindiği gibi Endonezya’da kriz kendisini bu sektörde göstermişti.

6 DPT, Ekonomik Gelişmeler, s. 2, Nisan 1999 (<http://www.dpt.gov.tr>)

7 DPT, a.g.e. s. 4

8 DPT, a.g.e. s. 5-6